

Provocări actuale în educație -

Limba și literatura română prin activități mixte, indoor și outdoor

Prof. Angelica Duțu-Runceanu

I. Cuvânt-înainte

Strategiile didactice moderne propun, pentru eficientizarea actului didactic, aplicarea Curriculumului național la nivelul clasei și prin activități de tip mixt, indoor și outdoor, dincolo de contextul formal și informal. Această abordare devine o deschidere spre experiențe autentice de învățare, o sursă stimulatorie de fascinație, descoperire și dezvoltare personală. Învățarea devine diferențiată și individualizată, permite formarea și dezvoltarea progresivă a competențelor-cheie, precum competențe de bază în științe și tehnologii, competențe digitale, a învăța să înveți, competențe sociale și civice, spirit de inițiativă și antreprenoriat, în completarea celor specifice fiecărei discipline.

Învățarea în aer liber contribuie la implementarea celor 4C-uri ale educației (creativitate, „critical thinking”, comunicare și colaborare). Se construiește astfel un mediu fericit și flexibil, care stimulează ulterior dorința de a fi din nou în sala de clasă, de a îndeplini responsabil sarcinile de lucru. Este o formă experiențială de educație care se centerază pe elev, implicându-l în experiențe de învățare interdisciplinare, active, practice, direct în mediul înconjurător.

Educația în aer liber poate fi un instrument bun pentru profesori, pentru a-și varia predarea și a-i da o altă dimensiune. De asemenea, poate avea un impact pozitiv asupra procesului de învățare, deoarece oferă o abordare holistică a educației, combinând dezvoltarea fizică, intelectuală, emoțională și socială. Cultivă o dragoste pe tot parcursul vieții pentru învățare și un sens pozitiv, asumat, față de mediu, dezvoltând elevilor abilități valoroase pentru succes în diverse aspecte ale vieții.

Învățarea în context outdoor are un impact pozitiv asupra interacțiunii sociale; încurajează cooperarea, comunicarea și dezvoltă abilități de rezolvare a problemelor. Ceea ce se învață la școală, în aer liber, prin experiență, poate fi transferat și în altă parte, în situații din viața reală. Experiența de învățare este mai personală, reală și profundă, permite elevilor să facă alegeri proprii, să ia decizii, experimentând lucruri reale în mod direct. Astfel, aceștia se implică emoțional, le crește atenția și dorința de a învăța.

Predarea în aer liber poate fi o provocare. Profesorul trebuie să se dovedească flexibil, să adapteze demersul pentru a profita la maximum de mediul unic de învățare. Trebuie să fie deschis, să valorifice optim momentele care pot fi predate și care apar din natură, uneori prin

descoperiri spontane sau interacțiuni neplanificate. Cert este însă că trebuie să rămână un bun strateg pentru a construi o experiență de învățare autentică, relevantă, eficientă. Corelarea obiectivelor specifice de învățare cu strategia didactică, cu evaluarea, opțiunea pentru un anumit demers didactic îl determină să stabilească de la început modul în care se va produce învățarea (prin cooperare, prin competiție, prin colaborare, prin cercetare, prin descoperire, prin problematizare, prin experimentare, prin aplicații practice, prin receptare activă etc.); apoi, alege căile și modalitățile care vor conduce la provocarea învățării dorite: metodele, procedeele, tehnicile, mijloacele de învățământ (materialele didactice, echipamente, noi tehnologii etc.), formele de organizare a activității (frontală, pe grupe, individuală, mixtă), timpul necesar aplicării strategiei alese, dar și cadrul în care are loc experiența de învățare (în clasă și în afara clasei, în laborator etc.). Toate aceste elemente sunt corelate cu evaluarea de tip formativ, o evaluare axată pe proces și pe produs, din perspectiva cunoștințelor, a deprinderilor și a atitudinilor.

Evaluarea activităților în aer liber permite profesorului să evalueze progresul, înțelegerea și dezvoltarea abilităților elevilor în contextul mediului exterior. Printre metodele active de evaluare pot fi menționate: portofoliul (urmărește implicarea elevilor, abilitățile de rezolvare a problemelor, abilitățile practice), jurnalul/jurnalul reflexiv (promovează autoreflexia, furnizează informații despre progresul lor în învățare), evaluarea orală (încurajează comunicarea orală, abilitățile oratorice). Evaluarea trebuie să fie însă una formativă, să se concentreze pe furnizarea de feedback pentru îmbunătățire, nu pe simpla atribuire a notelor. Accentul ar trebui pus pe recunoașterea progresului elevilor, încurajarea reflecției și promovarea unei experiențe pozitive de învățare în mediul exterior. Acest lucru permite feedback în timp util, ajustarea strategiilor de predare și individualizarea sprijinului pentru elevi.

Activitățile propuse în continuare sunt rezultatul unor experiențe de învățare realizate cu elevii pe parcursul unei unități de învățare, ele confirmând că educația de tip outdoor devine o puternică sursă pentru construirea unor situații de învățare autentică, care facilitează procesul de instruire a elevilor cu dificultăți de învățare, asigură dezvoltarea personală, emoțională, premisă a dezvoltării cognitive. Demersurile didactice, prezentate ca exemple de bună practică în predare-învățare-evaluare, conțin descrieri specifice, precizează resursele materiale, umane și de timp, indică posibile extinderi/dezvoltări și evidențiază modalitățile de evaluare a învățării (centrată pe competențele specifice vizate) și a activității didactice (grad de satisfacție a elevilor, feedback oferit de elevi).

II. Exemple de bună practică

***Disciplina:** Limba și literatura română

***Clasa:** a VII-a

***Profesor:** Angelica Duțu-Runceanu

***Tema generală:** *Orizonturile lumii și ale cunoașterii*

***Unitatea de învățare:** *Culturile se întâlnesc*

Activitatea 1 (o oră)

***Domeniul** COMUNICARE ORALĂ

***Conținuturi:** Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogat

***Competențe generale:**

1. Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral;

4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.

***Competențe specifice:**

1.2. Prezentarea unor informații, idei și puncte de vedere, oferind detalii semnificative și exemple relevante, în fața unui public cunoscut, adoptând comportamente paraverbale și nonverbale adecvate;

4.2. Exprimarea clară a intenției comunicative prin corelarea achizițiilor lexicale și semantice cu cele sintactice și morfologice din limba română standard.

***Obiective operaționale:**

O1 – să construiască succesiunea logică și cronologică a ideilor unei narațiuni, folosind obiecte identificate în mediul înconjurător, ca „personaje”; (corelare cu C.S. 1.2.);

O2 – să prezinte oral textul narativ construit conform cerinței date, folosind resurse digitale (corelare cu C.S. 4.2.).

***Activități de învățare:**

- *Scavenger Hunt* - vânătoare de „comori” din natură;
- construirea în grup/perechi a planului de idei al narațiunii (*Storyboarding*);
- crearea scenelor cu materiale din natură, filmare și editare (aplicația *Stop Motion Animation*);
- prezentare orală a textelor.

***Demers didactic:**

- activitatea introductivă, 5` (indoor) - anunțarea exercițiului de comunicare orală: relatarea unei narațiuni pornind de la elemente din natură, în cadrul căreia sunt inserate secvențe de tip explicativ, descriptiv, dialogat, folosind resurse digitale; stabilirea grupurilor de lucru de 4-6 elevi;
- **activitate outdoor**, 10` - *Scavenger Hunt* - vânătoarea de „comori” din natură: colectarea unor obiecte din natură care „spun/au” o poveste;

- activitate de creație, 20` (indoor) - construirea, în grup/perechi, a planului de idei în fișa *Storyboarding* (notarea schematică a ideilor, punctând esențialul prin diverse strategii: desen, simboluri etc.), crearea scenelor folosind materialele din natură colectate, filmarea și editarea acestora folosind aplicația *Stop Motion Animation*;
- activitate de comunicare orală, 10` (indoor) - prezentarea textelor create;
- evaluare, 5` (indoor) - evaluarea orală în baza unor criterii date (de exemplu, adecvarea la temă; integrarea unor tipare textuale variate; exprimarea clară, corectă a intenției comunicative), metoda ABC: *Am învățat ...*

Bine a fost ...

Consider că ...

*Listă de verificare și control pentru aprecierea activității de comunicare orală:

Criterii de evaluare	Da	Nu
-adecvarea la temă;		
-integrarea unor tipare textuale variate, în cadrul narațiunii: secvențe de tip descriptiv, explicativ, dialogat;		
-exprimarea clară, fluentă, corectă a intenției comunicative.		

*Extinderi sau dezvoltări ale activității: Exemplul poate fi dezvoltat prin activitate de comunicare scrisă (pentru domeniul Redactare), pentru conținut precum „etapele scrierii”. Poate fi extins interdisciplinar, prin integrarea unor aspecte specifice educației ecologice, precum protejarea mediului.

Activitatea 2 (o oră)

*Domeniul ELEMENTE DE CONSTRUCȚIE A COMUNICĂRII

*Conținuturi: Elemente de limbaj poetic. Adjectivul

*Competențe generale:

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri;
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.

*Competențe specifice:

3.2. Redactarea, individual și/sau în echipă, a unor texte diverse, care urmează a fi prezentate în fața colegilor;

4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții.

*Obiective operaționale:

O1 – să redacteze un text poetic cu formă fixă, utilizând adjective/construcții nominale notate în timpul experienței outdoor (corelare C.S. 3.2.);

O2 – să analizeze rolul stilistic al substantivelor și al adjectivelor în textul descriptiv (corelare C.S. 4.5.).

*Activități de învățare:

- observarea/contemplarea elementelor cadrului natural primăvara;
- exersarea vocabularului în context, pentru a dezvolta abilitățile lingvistice din perspectivă expresivă, cu accent pe adjective și construcții nominale de tipul substantiv+adjectiv;
- exercițiu de creație.

*Demers didactic:

- activitatea introductivă, 5` (indoor) – pregătirea pentru activitate, distribuirea fișei de lucru (Anexă);
- **activitate outdoor**, 25` - Individual, elevii își aleg un loc care îi „inspiră”, se așează și observă/contemplă spațiul, completând fișa de lucru (Anexa).
  - Pasul 1 (5`): Urmăresc cu atenție natura înconjurătoare: plan terestru - plan cosmic, plan apropiat – plan îndepărtat. Notează elementele cadrului natural care le atrag atenția/îi impresionează.
  - Pasul 2 (10`): Notează structuri descriptive pentru elementele observate, adjective sau construcții nominale, substantiv cu adjectiv.
Sugestie: Elevii vor fi încurajați să consemneze cât mai multe însușiri obișnuite, dar și inedite pentru elementele selectate.
  - Pasul 3 (10`): Construiesc procedee de expresivitate variate, figuri de stil/imagini artistice pe care le notează.
- ***activitate diferențiată**, 15` (indoor) – elevii care au completat fișa de lucru sunt invitați să compună un text descriptiv, în versuri sau în proză, în care să integreze structuri expresive notate în timpul experienței outdoor; pentru elevii care au întâmpinat dificultăți în completarea fișei se acordă ajutor individual, personalizat nevoilor (se reia definiția adjectivului, particularitățile de construcție a figurilor de stil; se exemplifică, folosindu-se elementele cadrului natural selectate)
- evaluare, 5` (indoor) - Jurnal reflecție: *Ce am învățat?, Cum m-am simțit în natură?*

ANEXĂ: **Limbajul figurat. Adjectivul**

1. Observă cu atenție elementele cadrului natural (terestru și cosmic).
2. Notează, în prima coloană, elementele observate.
3. Scrie, în a doua coloană, trăsături ale elementelor cadrului natural notate, folosind adjective/structuri nominale (substantiv cu adjectiv).

Elementul cadrului natural	Structuri descriptive (adjective/structuri nominale)

4. Alege trei elemente ale cadrului natural și notează structuri expresive, folosind figuri de stil/imagini artistice diferite (cel puțin 3 pentru fiecare element).

Elementul cadrului natural	Procedee de expresivitate

*Listă de verificare și control pentru aprecierea activității de comunicare scrisă:

Criterii de evaluare	Da	Nu
-utilizarea predominantă a structurilor descriptive (adjective/construcții nominale);		
-integrarea unor procedee de expresivitate variate (figuri de stil/imagini artistice);		
-respectarea regulilor gramaticale și de exprimare.		

*Extinderi sau dezvoltări ale activității: Poate fi extins pentru realizarea unui **proiect tematic**, cu integrarea unor elemente de interculturalitate. Sarcinile pot include: documentarea și selectarea unor informații despre elementele cadrului natural descoperite, prezentarea unor legende despre acestea etc.

Activitatea 3 (o oră)

*Domeniul REDACTARE

***Conținuturi:** Adecvarea la temă; descrierea unei emoții

*Competențe generale:

3. Redactarea textului scris de diverse tipuri;
4. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise.

*Competențe specifice:

- 3.3. Utilizarea unor surse diverse pentru realizarea de texte originale;
- 4.5. Dezvoltarea gândirii logice și analogice, prin valorificarea competenței lingvistice, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții.

*Obiective operaționale:

O1 – să descrie literar/nonliterar o emoție, utilizând cuvinte/structuri notate în timpul experienței senzoriale (corelare C.S. 3.3.);

O2 – să analizeze rolul substantivelor și al adjectivelor în comunicarea eficientă și adecvată a emoțiilor (corelare C.S. 4.5.).

*Activități de învățare:

- experiență senzorială: Mindfulness în natură (respirație, relaxare, conectare, ascultând și tăcând);
- exercițiu de prelucrare a notițelor personale în vederea elaborării unui text de tip descriptiv, în care este prezentată o emoție trăită în timpul experienței senzoriale;
- analiza rolului substantivelor și al adjectivelor în textul descriptiv.

*Demers didactic:

- activitatea introductivă, 5` (indoor) - anunțarea specificului experienței senzoriale; distribuirea fișei de lucru de tip jurnal; stabilirea grupurilor de lucru de 4-6 elevi;
- **activitate outdoor**, 25` - experiența senzorială: *Mindfulness în natură* (respirație, relaxare, conectare, ascultând și tăcând); consemnarea unor reflecții personale; împărtășirea în cadrul grupului restrâns, astfel:
  - Pasul 1 (5`) : Elevii sunt familiarizați cu elementele cadrului natural, pe care le denumesc (pot fi incluse în prezentare, pentru sensibilizarea acestora, structuri expresive din texte lirice pe care elevii le știu deja din experiența lor literară sau se discută pe marginea ecosistemelor și a nevoii de protejare a mediului, dacă activitatea este interdisciplinară și abordează probleme de ecologie, de exemplu).
  - Pasul 2 (10`) : În grupuri mici, elevii observă elementele cadrului natural, terestru și cosmic; aleg un loc unde să stea pentru a contempla natura. În mod individual,

ei stau liniștiți și înregistrează cuvintele la care se gândesc, scriindu-le pe hârtie/jurnal. Aceste cuvinte ar putea fi substantive, adjective sau verbe, orice cuvinte la care se pot gândi, tot ceea ce pot vedea, auzi, simți și/sau mirosi.

- Pasul 3 (aproximativ 10') : În cele din urmă, grupul desemnat lucrează împreună; elevii își comunică notițele, își împărtășesc impresiile și își exprimă emoții legate de aceste elemente observate.

Obs: ***elevii cu dificultăți în învățare** pot face exercițiul de contemplare în mod dirijat, observarea lor putând fi realizată cu structuri predefinite precum:

Am deschis ochii și am văzut...

Am ascultat cu atenție și am auzit...

Cu mâinile întinse am simțit...

Am inspirat adânc și am mirosit...

Jos am găsit...

Sus am descoperit...

- activitate de redactare 15' (indoor) - exercițiu de exprimare în scris a ideilor (individual): descrierea colțului de natură, în 60-80 de cuvinte, prezentând o emoție trăită în timpul experienței senzoriale. Sunt comunicate criteriile de evaluare. Fișele de lucru vor fi verificate calitativ de profesor, ulterior, în ceea ce privește claritatea exprimării ideilor, utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii.
- evaluare, 5' (indoor) - reflecție: *A fost ușor să fiți de acord unul cu celălalt în timp ce lucrați ca o echipă?, Ești mândru/ă de munca ta de astăzi?, Când ai fost cel/cea mai bun/ă astăzi?*

*Listă de verificare și control pentru aprecierea textului descriptiv realizat:

Criteriul de evaluare	Da	Nu
1. A respectat caracteristicile tiparului textual descriptiv.		
2. A folosit mijloace artistice (procedee artistice, expresivitatea unor adjective, grupuri nominale etc.).		
3. A prezentat o emoție trăită.		
4. A respectat normele de exprimare și de scriere corectă.		
5. S-a încadrat în limita de cuvinte indicată.		

*Extinderi sau dezvoltări ale activității: Poate fi extins, prin **tema pentru acasă**, prin realizarea unei pagini de jurnal, după modelul exercițiului de redactare de la Evaluarea Națională: *Imaginează-ți că ai participat la o activitate outdoor, alături de colegii tăi. Redactează o notă de jurnal, de cel puțin 150 de cuvinte, care să cuprindă prezentarea unei emoții/a unui sentiment din timpul activității, o secvență narativă, una descriptivă și una explicativă.* Data redactării jurnalului este 4 mai 2024.